

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО

Кафедра організації та економіки фармації

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор

з науково-педагогічної роботи

Ольга Соловчинко

2023 р.

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ВИБІРКОВОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА З ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ЕКОНОМІКИ ФАРМАЦІЇ

(назва навчальної дисципліни)

підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти
галузі знань 22 «Охорона здоров'я»
спеціальності 226 «Фармація, промислова фармація»
для студентів 5 курсу фармацевтичного факультету
ВБ 2.3

Обговорено та ухвалено
на методичному засіданні кафедри
організації та економіки фармації
Протокол № 11 від 23 червня 2023 р.
Завідувач кафедри ОЕФ

 проф. Громовик Б. П.

Затверджено
профільною методичною комісією
з хімічних і фармацевтичних дисциплін
Протокол № 3 від 27 червня 2023 р.
Голова профільної методичної комісії

 проф. Білоус С. Б.

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО

Кафедра організації та економіки фармації

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор
з науково-педагогічної роботи
доц. І. І. Солонинко

“ ____ ” _____ 2023 р.

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ВИБІРКОВОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА З ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ЕКОНОМІКИ ФАРМАЦІЇ

(назва навчальної дисципліни)

**підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти
галузі знань 22 «Охорона здоров'я»
спеціальності 226 «Фармація, промислова фармація»
для студентів 5 курсу фармацевтичного факультету
ВБ 2.3**

Обговорено та ухвалено
на методичному засіданні кафедри
організації та економіки фармації
Протокол № 11 від 23 червня 2023 р.
Завідувач кафедри ОЕФ
_____ проф. Громовик Б. П.

Затверджено
профільною методичною комісією
з хімічних і фармацевтичних дисциплін
Протокол № 3 від 27 червня 2023 р.
Голова профільної методичної комісії _
_____ проф. Білоус С. Б.

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Громовик Б.П., завідувач кафедри, д-р фарм. наук, професор,
Корнієнко О.М., канд. фарм. н., доцент,
Городецька І.Я., канд. фарм. н., доцент

РЕЦЕНЗЕНТ: доцент кафедри організації та економіки фармації, технології ліків та фармакоекономіки ФПРДО Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, канд. фарм. наук Бойко А.І.

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Виробнича практика з організації та економіки фармації» укладена відповідно до Стандарту вищої освіти другого (магістерського) рівня галузі знань 22 Охорона здоров'я спеціальності 226 Фармація, промислова фармація спеціалізації 226.01 Фармація; 226.02 Промислова фармація, а також Освітньо-професійної програми «Фармація» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 226 Фармація, промислова фармація галузі знань 22 Охорона здоров'я Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького (від 15.02.2023, протокол № 1-ВР).

Опис навчальної дисципліни (анотація): Виробнича практика з організації та економіки фармації як навчальна дисципліна вивчає вимоги чинних державних нормативно-правових актів щодо діяльності аптечних закладів з організації фармацевтичного забезпечення населення і закладів охорони здоров'я лікарськими засобами і товарами аптечного асортименту, а також основні принципи організації первинного обліку, фінансової звітності та економічного аналізу діяльності в аптечних закладах.

Структура навчальної дисципліни	Кількість кредитів, годин, з них			Кількість днів	Рік навчання семестр	Вид контролю
	Всього	Практичних занять (год.)	СРС			
Назва дисципліни: Виробнича практика з організації та економіки фармації	Денна форма навчання				5 курс (10 семестр)	Диференційований залік
	5 кредитів /150 год.	90	60	15		
		Заочна форма навчання				5
30	120					

Предметом вивчення навчальної дисципліни є організаційно-економічні аспекти фармацевтичної діяльності в сучасних умовах фармацевтичного ринку.

Міждисциплінарні зв'язки: Виробнича практика з організації та економіки фармації базується на вивченні студентами організаційних засад фармацевтичного забезпечення населення в системі охорони здоров'я, важливу частину у структурі дисципліни складає набуття економічних знань. Вона інтегрується з дисциплінами, що вивчаються відповідно до навчального плану: «Етика та деонтологія у фармації», «Фармацевтичне право та законодавство», «Організація та економіка фармації», «Фармацевтичний менеджмент і маркетинг», «Соціальна фармація», «Клінічна фармація та фармацевтична опіка», «Фармакоекономіка», що забезпечує застосування знань та умінь з дисципліни у процесі подальшого навчання, а також у професійній діяльності.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Виробнича практика з організації та економіки фармації» є закріплення і поглиблення теоретичних знань та придбання практичних навиків з основних аспектів організаційної, виробничої, адміністративної та фінансової діяльності аптек; оволодіння сучасними принципами фармацевтичного підприємництва, фармацевтичної етики і деонтології.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Виробнича практика з організації та економіки фармації» є узагальнення вимог нормативних документів, що регламентують діяльність аптеки відповідно до вимог належної аптечної практики та Ліцензійних умов;

вивчення системи постачання аптеки; асортименту внутрішньо-аптечних заготовок та їх обліку; здійснення прийому рецептів, таксування, їх облік, оформлення ліків до відпуску, спілкування з відвідувачами аптеки з використанням принципів фармацевтичної опіки; проведення усіх видів внутрішньо-аптечного контролю якості лікарських форм індивідуального виготовлення, а також вхідного контролю якості готових лікарських засобів; ознайомлення з особливостями обліку лікарських засобів зі вмістом контрольованих речовин; здійснення моніторингу основних економічних показників діяльності аптеки.

1.3 Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у Стандарті вищої освіти).

Згідно з вимогами Стандарту вищої освіти дисципліна забезпечує набуття студентами **компетентностей**:

- **загальні:**

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Знання та розуміння предметної області; розуміння професійної діяльності.

ЗК03. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК05. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК06. Здатність працювати в команді.

ЗК09. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

-**спеціальні (фахові, предметні):**

ФК 01. Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі фармації/промислової фармації у широких або мультидисциплінарних контекстах.

ФК 02. Здатність збирати, інтерпретувати та застосовувати дані, необхідні для реалізації професійної діяльності, здійснення досліджень та реалізації інноваційних проектів у сфері фармації.

ФК 03. Здатність розв'язувати проблеми фармації у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.

ФК 04. Здатність зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію у сфері фармації до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

ФК 05. Здатність демонструвати і застосовувати у практичній діяльності комунікативні навички спілкування та фундаментальні принципи фармацевтичної етики та деонтології.

ФК 07. Здатність проводити санітарно-просвітницьку роботу серед населення з метою профілактики та попередження поширених, небезпечних інфекційних, вірусних та паразитарних захворювань, сприяння своєчасному виявленню та підтриманню прихильності до лікування цих захворювань згідно з їхніми медико-біологічними характеристиками та мікробіологічними особливостями.

ФК 08. Здатність забезпечувати раціональне застосування та консультування щодо рецептурних і безрецептурних лікарських засобів й інших товарів аптечного асортименту, фармацевтичну опіку під час вибору та реалізації лікарських засобів шляхом оцінки співвідношення ризик/користь, сумісності, із врахуванням їх біофармацевтичних, фармакокінетичних, фармакодинамічних та фізико-хімічних і хімічних особливостей, показань/протипоказань до застосування, керуючись даними про стан здоров'я конкретного хворого.

ФК 12. Здатність забезпечувати належне зберігання лікарських засобів та інших товарів аптечного асортименту відповідно до їх фізико-хімічних властивостей та правил Належної практики зберігання у закладах охорони здоров'я.

ФК 13. Здатність організувати діяльність аптечних закладів із забезпечення населення і закладів охорони здоров'я лікарськими засобами та іншими товарами аптечного асортименту у звичайних умовах та в умовах надзвичайного стану, а також впроваджувати в них відповідні системи звітності й обліку, здійснювати товарознавчий аналіз, адміністративне діловодство з урахуванням вимог фармацевтичного законодавства.

ФК 14. Здатність аналізувати та прогнозувати основні економічні показники діяльності аптечних закладів, здійснювати розрахунки основних податків і зборів, формувати ціни на лікарські засоби та інші товари аптечного асортименту відповідно до законодавства України.

ФК 15. Здатність проводити аналіз соціально-економічних процесів у фармації, форм, методів і функцій системи фармацевтичного забезпечення населення та її складових у світовій практиці, показників потреби, ефективності та доступності фармацевтичної допомоги в умовах медичного страхування та реімбурсації вартості лікарських засобів.

ФК 16. Здатність організовувати та здійснювати виробничу діяльність аптек щодо виготовлення лікарських засобів у різних лікарських формах за рецептами лікарів і вимогами (замовленнями) лікувально-профілактичних закладів, включаючи обґрунтування технології та вибір допоміжних матеріалів відповідно до правил Належної аптечної практики.

ФК 19. Здатність організовувати та здійснювати контроль якості лікарських засобів відповідно до вимог чинного видання Державної фармакопеї України, методів контролю якості, технологічних інструкцій тощо; проводити стандартизацію лікарських засобів згідно з чинними вимогами; запобігати розповсюдженню неякісних, фальсифікованих та незареєстрованих лікарських засобів.

Деталізація компетентностей відповідно до дескрипторів НРК у формі «Матриці компетентностей».

Результати навчання:

ПРН01. Володіти спеціалізованими концептуальними знаннями у сфері фармації та суміжних галузях з урахуванням сучасних наукових здобутків і вміння застосовувати їх у професійній діяльності (ЗК01, ЗК02, ФК01, ФК05, ФК07, ФК08, ФК12, ФК13, ФК14, ФК15, ФК16, ФК19).

ПРН02. Критично осмислювати і аналізувати наукові та прикладні проблеми у сфері фармації (ЗК01, ФК05, ФК07, ФК08, ФК12, ФК13, ФК14, ФК15, ФК19).

ПРН03. Володіти спеціалізованими знаннями та вміннями/навичками для розв'язання професійних проблем і задач, у тому числі з метою вдосконалення знань та процедур у сфері фармації (ЗК02, ФК01, ФК07, ФК08, ФК12, ФК13, ФК 14, ФК 15, ФК16, ФК19).

ПРН04. Вільно спілкуватися державною та англійською мовами усно і письмово для обговорення професійних проблем і результатів діяльності, презентації наукових досліджень та інноваційних проєктів (ЗК03, ФК04, ФК05, ФК07, ФК08).

ПРН05. Оцінювати та забезпечувати якість та ефективність діяльності у сфері фармації у стандартних і нестандартних ситуаціях; дотримуватися принципів деонтології та етики у професійній діяльності (ЗК02, ЗК05, ФК01, ФК03, ФК12, ФК14, ФК15, ФК16, ФК19).

ПРН06. Розробляти та приймати ефективні рішення з розв'язання складних/комплексних задач фармації особисто та за результатами спільного обговорення; формулювати цілі власної діяльності та діяльності колективу з урахуванням суспільних і виробничих інтересів, загальної стратегії та наявних обмежень, визначати оптимальні шляхи досягнення цілей (ЗК02, ЗК03, ЗК05, ЗК06, ФК01, ФК03, ФК12, ФК13, ФК14, ФК15, ФК16, ФК19).

ПРН07. Аналізувати необхідну інформацію щодо розробки та виробництва лікарських засобів, використовуючи фахову літературу, патенти, бази даних та інші джерела; систематизувати, аналізувати й оцінювати її, зокрема, з використанням статистичного аналізу (ЗК01, ФК02, ФК05, ФК07, ФК08, ФК14, ФК15, ФК16, ФК19).

ПРН08. Розробляти та реалізовувати інноваційні проєкти у сфері фармації, а також дотичні міждисциплінарні проєкти з урахуванням технічних, соціальних, економічних, етичних, правових та екологічних аспектів (ЗК05, ЗК06, ФК01, ФК02, ФК05, ФК14, ФК15, ФК19).

ПРН09. Формулювати, аргументувати, зрозуміло і конкретно доносити до фахівців і нефахівців, у тому числі до здобувачів вищої освіти інформацію, що базується на власних знаннях та професійному досвіді, основних тенденціях розвитку світової фармації та дотичних галузей (ЗК03, ФК02, ФК04, ФК05, ФК07, ФК08, ФК19).

Матриця компетентностей

№ з.п.	Компетентність	Знання	Уміння/навички	Комунікація	Відповідальність та автономія
				<p>ЗН1 Спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності або галузі знань і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень, критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань</p>	<p>УМ1 Спеціалізовані уміння/навички розв'язання проблем, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та процедур</p> <p>УМ2 Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі у широких мультидисциплінарних контекстах</p> <p>УМ3 Здатність розв'язувати проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності</p>
1	2	3	4	5	6
Загальні компетенції					
ЗК01	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу		УМ2		
ЗК02	Знання та розуміння предметної області; розуміння професійної діяльності	ЗН1	УМ1		
ЗК03	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово			К1	
ЗК05	Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.	ЗН1	УМ1, УМ2, УМ3	К1	АВ1, АВ2, АВ3
ЗК06	Здатність працювати в команді		УМ3	К1	АВ1, АВ2
ЗК09	Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології (ІКТ)		УМ1		АВ1

1	2	3	4	5	6
Спеціальні (фахові) компетентності					
ФК01	Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі фармації у широких або мультидисциплінарних контекстах.	ЗН1	УМ1, УМ2		АВ1, АВ2
ФК02	Здатність збирати, інтерпретувати та застосувати дані, необхідні для професійної діяльності, здійснення досліджень та реалізації інноваційних проєктів у сфері фармації.	ЗН1	УМ1		АВ3
ФК03	Здатність розв'язувати проблеми фармації у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.		УМ3		АВ1, АВ2
ФК04	Здатність зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію у сфері фармації до фахівців і нефаківців, зокрема до осіб, які навчаються.	ЗН1	УМ1	К1	АВ1, АВ2
ФК05	Здатність демонструвати і застосовувати у практичній діяльності фундаментальні принципи фармацевтичної етики й деонтології	ЗН1	УМ1, УМ2, УМ3	К1	АВ1, АВ3
ФК07	Здатність проводити санітарно-просвітницьку роботу серед населення з метою профілактики та попередження поширених, небезпечних інфекційних, вірусних та паразитарних захворювань, сприяння своєчасному виявленню та підтриманню прихильності до лікування цих захворювань згідно з їхніми медико-біологічними характеристиками та мікробіологічними особливостями	ЗН1	УМ2	К1	АВ2

1	2	3	4	5	6
ФК08	Здатність забезпечувати раціональне застосування та консультування щодо рецептурних і безрецептурних ЛЗ й інших товарів аптечного асортименту, фармацевтичну опіку під час вибору та реалізації ЛЗ шляхом оцінки співвідношення ризик/користь, сумісності, із врахуванням їх біофармацевтичних, фармакокінетичних, фармакодинамічних та фізико-хімічних і хімічних особливостей, показань/протипоказань до застосування, керуючись даними про стан здоров'я конкретного хворого	ЗН1	УМ1, УМ2, УМ3	К1	АВ1, АВ2
ФК12	Здатність забезпечувати належне зберігання лікарських засобів та інших товарів аптечного асортименту відповідно до їх фізико-хімічних властивостей та правил Належної практики зберігання у закладах охорони здоров'я.	ЗН1	УМ1, УМ2, УМ3	К1	АВ1, АВ2
ФК13	Здатність організовувати діяльність аптечних закладів із забезпечення населення і закладів охорони здоров'я ЛЗ та іншими товарами аптечного асортименту у звичайних умовах та в умовах надзвичайного стану, а також й впроваджувати в них відповідні системи звітності й обліку, здійснювати товарознавчий аналіз, адміністративне діловодство з урахуванням вимог фармацевтичного законодавства.	ЗН1	УМ1, УМ2, УМ3	К1	АВ1, АВ2
ФК14	Здатність аналізувати та прогнозувати основні економічні показники діяльності аптечних закладів, здійснювати розрахунки основних податків та зборів, формувати ціни на ЛЗ та інші товари аптечного асортименту відповідно до законодавства України	ЗН1	УМ1, УМ2, УМ3		АВ1

1	2	3	4	5	6
ФК15	Здатність проводити аналіз соціально-економічних процесів у фармації, форм, методів і функцій системи фармацевтичного забезпечення населення та її складових у світовій практиці, показників потреби, ефективності та доступності фармацевтичної допомоги в умовах медичного страхування та реімбурсації вартості ЛЗ.	ЗН1	УМ1, УМ2, УМ3		АВ1, АВ2
ФК16	Здатність організовувати та здійснювати виробничу діяльність аптек щодо виготовлення ЛЗ у різних лікарських формах за рецептами лікарів і вимогами (замовленнями) лікувально-профілактичних закладів, включаючи обґрунтування технології та вибір допоміжних матеріалів відповідно до правил Належної аптечної практики	ЗН1	УМ1, УМ2, УМ3	К1	АВ1, АВ2
ФК19	Здатність організовувати та здійснювати контроль якості лікарських засобів відповідно до вимог чинного видання Державної фармакопеї України, методів контролю якості, технологічних інструкцій тощо; проводити стандартизацію лікарських засобів згідно з чинними вимогами; запобігати розповсюдженню неякісних, фальсифікованих та незареєстрованих лікарських засобів.	ЗН1	УМ1, УМ2, УМ3	К1	АВ1, АВ2

ПРН10. Проводити санітарно-просвітницьку роботу серед населення з метою профілактики та при виникненні спалахів небезпечних інфекційних, вірусних та паразитарних захворювань (ЗК03, ФК02, ФК04, ФК07).

ПРН11. Визначати переваги та недоліки лікарських засобів природного та синтетичного походження різних фармакологічних груп з урахуванням їхніх хімічних, фізико-хімічних, біофармацевтичних, фармакокінетичних та фармакодинамічних особливостей та виду лікарської форми. Рекомендувати лікарські засоби та інші товари аптечного асортименту з наданням консультативної допомоги та фармацевтичної опіки (ЗК02, ЗК03, ЗК04, ЗК09, ФК01, ФК02, ФК04, ФК08).

ПРН15. Прогнозувати та визначати вплив факторів навколишнього середовища на якість та споживчі характеристики лікарських засобів та інших товарів аптечного асортименту, організувати їх зберігання відповідно до їх фізико-хімічних властивостей та правил Належної практики зберігання (ЗК01, ЗК02, ЗК05, ЗК06, ЗК09, ФК01, ФК02, ФК12, ФК19).

ПРН16. Реалізовувати відповідні організаційно-управлінські заходи щодо забезпечення населення і закладів охорони здоров'я лікарськими засобами та іншими товарами аптечного асортименту; здійснювати усі види звітності та обліку в аптечних закладах, адміністративне діловодство і товарознавчий аналіз (ЗК02, ЗК03, ФК02, ФК13).

ПРН17. Розраховувати основні економічні показники діяльності аптечних закладів, а також податки та збори. Формувати усі види цін (закупівельні, оптово-відпускні та роздрібні) на лікарські засоби та інші товари аптечного асортименту (ЗК09, ФК14).

ПРН18. Використовувати дані аналізу соціально-економічних процесів у суспільстві для фармацевтичного забезпечення населення, визначати ефективність та доступність фармацевтичної допомоги в умовах медичного страхування та реімбурсації вартості лікарських засобів (ЗК02, ЗК09, ФК01, ФК03, ФК15).

ПРН19. Розробляти технологічну документацію щодо виготовлення лікарських засобів, обирати раціональну технологію, виготовляти лікарські засоби у різних лікарських формах за рецептами лікарів і вимогами (замовленнями) лікувально-профілактичних закладів, оформлювати їх до відпуску (ЗК 01, ЗК02, ЗК05, ЗК06, ФК01, ФК02, ФК 16).

ПРН22. Забезпечувати та здійснювати контроль якості лікарських засобів та документувати його результати; оформляти сертифікати якості та сертифікати аналізу з урахуванням вимог чинного видання Державної фармакопеї України, методів контролю якості, технологічних інструкцій тощо; здійснювати заходи щодо запобігання розповсюдженню неякісних, фальсифікованих та незареєстрованих лікарських засобів (ЗК01, ЗК02, ЗК05, ЗК06, ЗК09, ФК01, ФК02, ФК19).

ПРН26. Планувати та реалізовувати професійну діяльність на основі нормативно-правових актів України та рекомендацій належних фармацевтичних практик (ЗК02, ФК02, ФК03, ФК19).

ПРН27. Сприяти збереженню здоров'я, зокрема профілактиці захворювань, раціональному призначенню та використанню лікарських засобів (ЗК08, ФК08).

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна: здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у професійній фармацевтичній діяльності із застосуванням положень нормативно-правових документів, ясно і недвозначно доносити свої висновки та знання до фахової та не фахової аудиторії.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 5 кредитів ЄКТС - 150 год.

3. Структура навчальної дисципліни

Зміст практики

1. Загальне знайомство з роботою аптек. Режим роботи, наявність дозвільних документів, організаційна структура аптечного закладу (наявність відділів та структурних підрозділів). Виробничі та невиробничі приміщення аптеки, їх характеристика та обладнання,

штат аптеки, матеріальна відповідальність працівників аптеки. Дотримання санітарного режиму та вимог до особистої гігієни працівників.

2. Вивчення системи постачання аптеки. Визначення поточної потреби в лікарських засобах та організація аптекою їх замовлення. Перелік постачальників лікарських засобів, виробів медичного призначення та інших товарів аптечного асортименту. Проведення вхідного контролю якості ліків уповноваженою особою аптечного закладу. Ціноутворення на лікарські засоби і товари аптечного асортименту. Організація зберігання різних груп лікарських засобів і товарів аптечного асортименту. Організація та документальне оформлення обліку лікарських засобів, що містять контрольовані речовини. Здійснення та документальне оформлення лабораторно-фасувальних робіт в аптеці.

3. Організація роботи аптеки з відвідувачами. Прийом рецептів і відпуск лікарських засобів. Таксування рецептів індивідуального виготовлення. Прийом рецептів та відпуск лікарських засобів, що вміщують контрольовані речовини, пільгових та безоплатних рецептів. Реєстрація та облік безкоплатних та пільгових рецептів. Робота з електронними рецептами в аптеці. Безрецептурний відпуск лікарських засобів та супутніх аптечних товарів на основі принципів фармацевтичної опіки. Внутрішньоаптечний контроль якості згідно з вимогами належної аптечної практики. Документальне оформлення розрахунків з відвідувачами в операційній касі аптеки.

4. Облік та звітність в аптеці. Облік товарних та розрахункових операцій. Документальне оформлення надходження товару. Порядок приймання товару в аптеках. Документальне оформлення розхідних операцій в аптеці. Складання місячного товарного звіту, розрахунок суми реалізованої торгової націнки. Визначення результатів інвентаризації. Проведення та оформлення розрахунків з обліку праці та заробітної плати працівників аптеки. Облік доходів, витрат і фінансових результатів. Характеристика системи оподаткування аптечного закладу. Структура зовнішньої фінансової звітності.

5. Аналіз показників фінансового стану аптеки. Порівняльний аналіз основних економічних показників діяльності аптеки. Побудова та дослідження аналітичного балансу та звіту про фінансові результати. Порівняльний аналіз темпів приросту показників балансу та звіту про фінансові результати. Аналіз показників фінансового стану аптеки. Оцінка конкурентоспроможності аптеки за економічними показниками. Діагностика платоспроможності аптеки. Організація і методика проведення аудиторської перевірки. Документальне оформлення внутрішнього аудиту.

План проходження виробничої практики з організації та економіки фармації

№ з/ п	Тема	К-сть днів за формами навчання	
		денна	заочна
1	2	3	4
1.	Загальне знайомство з роботою аптеки: режим роботи, наявність дозвільних документів, організаційна структура аптечного закладу (наявність відділів та структурних підрозділів), виробничі та невиробничі приміщення аптеки, їх характеристика та обладнання.	1	1
2.	Штат аптеки, матеріальна відповідальність працівників аптеки, дотримання санітарного режиму та вимог до особистої гігієни працівників.	1	
3.	Вивчення системи постачання аптеки. Поповнення запасів товару. Проведення вхідного контролю якості ліків уповноваженою особою аптечного закладу.	1	1
4.	Ціноутворення на лікарські засоби і товари аптечного асортименту. Організація зберігання різних груп лікарських засобів і товарів аптечного асортименту	1	
5.	Організація роботи аптеки з відвідувачами. Прийом рецептів і відпуск лікарських засобів. Робота з електронними рецептами в аптеці.	1	1

1	2	3	4
6.	Прийом рецептів та відпуск лікарських засобів, що вміщують контрольовані речовини, пільгових та безоплатних рецептів.	1	
7.	Безрецептурний відпуск лікарських засобів та супутніх аптечних товарів на основі принципів фармацевтичної опіки.	1	
8.	Внутрішньоаптечний контроль якості згідно з вимогами належної аптечної практики.	1	
9.	Документальне оформлення розрахунків з відвідувачами в операційній касі аптеки.	1	1
10.	Облік та звітність в аптеці. Облік товарних та розрахункових операцій.	1	
11.	Проведення розрахунків з обліку праці та заробітної плати працівників аптек.	1	
12.	Облік доходів, витрат і фінансових результатів діяльності аптеки.	1	
13.	Аналіз показників фінансового стану аптеки. Порівняльний аналіз основних економічних показників.	1	1
14.	Аналіз платоспроможності та умов кредитування аптек.	1	
15.	Оформлення результатів виробничої практики. Диференційований залік.	1	
РАЗОМ		15	5

4. Тематичний план лекцій – не заплановані робочим навчальним планом на навчальний рік

5. Тематичний план практичних занять

№ з/п	Тема	К-сть днів за формами навчання	
		денна	заочна
1	2	3	4
1.	Загальне знайомство з роботою аптеки: режим роботи, наявність дозвільних документів, організаційна структура аптечного закладу (наявність відділів та структурних підрозділів), виробничі та невиробничі приміщення аптеки, їх характеристика та обладнання.	6	6
2.	Штат аптеки, матеріальна відповідальність працівників аптеки, дотримання санітарного режиму та вимог до особистої гігієни працівників.	6	
3.	Вивчення системи постачання аптеки. Поповнення запасів товару. Проведення вхідного контролю якості ліків уповноваженою особою аптечного закладу.	6	6
4.	Ціноутворення на лікарські засоби і товари аптечного асортименту. Організація зберігання різних груп лікарських засобів і товарів аптечного асортименту	6	
5.	Організація роботи аптеки з відвідувачами. Прийом рецептів і відпуск лікарських засобів. Робота з електронними рецептами в аптеці.	6	6
6.	Прийом рецептів та відпуск лікарських засобів, що вміщують контрольовані речовини, пільгових та безоплатних рецептів.	6	
7.	Безрецептурний відпуск лікарських засобів та супутніх аптечних товарів на основі принципів фармацевтичної опіки.	6	
8.	Внутрішньоаптечний контроль якості згідно з вимогами належної аптечної практики.	6	
9.	Документальне оформлення розрахунків з відвідувачами в операційній касі аптеки.	6	6
10.	Облік та звітність в аптеці. Облік товарних та розрахункових операцій. Інвентаризація товарно-матеріальних цінностей аптек.	6	

1	2	3	4
11.	Проведення розрахунків з обліку праці та заробітної плати працівників аптек.	6	
12.	Облік доходів, витрат і фінансових результатів діяльності аптеки.	6	
13.	Аналіз показників фінансового стану аптеки. Порівняльний аналіз основних економічних показників.	6	6
14.	Аналіз платоспроможності та умов кредитування аптек.	6	
15.	Оформлення результатів виробничої практики. Диференційований залік.	6	
РАЗОМ		90	30

6. Тематичний план самостійної роботи студентів

№ з/п	Тема	К-сть днів за формами навчання	
		денна	заочна
1.	Загальне знайомство з роботою аптеки: режим роботи, наявність дозвільних документів, організаційна структура аптечного закладу (наявність відділів та структурних підрозділів), виробничі та невиробничі приміщення аптеки, їх характеристика та обладнання.	4	8
2.	Штат аптеки, матеріальна відповідальність працівників аптеки, дотримання санітарного режиму та вимог до особистої гігієни працівників.	4	8
3.	Вивчення системи постачання аптеки. Поповнення запасів товару. Проведення вхідного контролю якості ліків уповноваженою особою аптечного закладу.	4	8
4.	Ціноутворення на лікарські засоби і товари аптечного асортименту. Організація зберігання різних груп лікарських засобів і товарів аптечного асортименту	4	8
5.	Організація роботи аптеки з відвідувачами. Прийом рецептів і відпуск лікарських засобів. Робота з електронними рецептами в аптеці.	4	8
6.	Прийом рецептів та відпуск лікарських засобів, що вміщують контрольовані речовини, пільгових та безоплатних рецептів.	4	8
7.	Безрецептурний відпуск лікарських засобів та супутніх аптечних товарів на основі принципів фармацевтичної опіки.	4	8
8.	Внутрішньоаптечний контроль якості згідно з вимогами належної аптечної практики.	4	8
9.	Документальне оформлення розрахунків з відвідувачами в операційній касі аптеки.	4	8
10.	Облік та звітність в аптеці. Облік товарних та розрахункових операцій. Інвентаризація товарно-матеріальних цінностей аптек.	4	8
11.	Проведення розрахунків з обліку праці та заробітної плати працівників аптек.	4	8
12.	Облік доходів, витрат і фінансових результатів діяльності аптеки.	4	8
13.	Аналіз показників фінансового стану аптеки. Порівняльний аналіз основних економічних показників.	4	8
14.	Аналіз платоспроможності та умов кредитування аптек.	4	8
15.	Оформлення результатів виробничої практики. Диференційований залік.	4	8
РАЗОМ		60	120
Вид контролю:			1 контрольна робота
		поточний контроль на практичних заняттях	

Самостійна робота студентів заочної форми навчання полягає у виконанні контрольної роботи.

Перелік практичних навичок, які має набути студент під час практики

№ з.п.	Назва уміння, практичної навички	Оцінка в балах
1.	Підготувати копії дозвільних документів та опрацювати відомості про приміщення, обладнання, штат, матеріальну відповідальність працівників та санітарний режим в аптеці.	«5» - 5 балів «4» - 4 бали «3» - 3 бали «2» - 0 балів
2.	Поповнити запаси товару в аптеці. Скласти замовлення на товар.	-« « -
3.	Зареєструвати надходження товарно-матеріальних цінностей.	-« « -
4.	Встановити роздрібні ціни на лікарські засоби і товари аптечного асортименту.	-« « -
5.	Організувати зберігання лікарських засобів в аптеці.	-« « -
6.	Здійснити прийом е-рецептів і відпуск лікарських засобів.	-« « -
7.	Оформити документи на оплату ліків, відпущених на безоплатних умовах.	
8.	Опрацювати алгоритм фармацевтичної опіки при відпуску з аптеки безрецептурних лікарських засобів, медичних виробів, супутніх аптечних товарів.	-« « -
9.	Здійснити прийом амбулаторних рецептів. Відпустити лікарську форму індивідуального приготування.	-« « -
10.	Здійснити облік лабораторних і фасувальних робіт.	
11.	Зареєструвати результати внутріаптечного контролю якості.	-« « -
12.	Здійснити облік роздрібною реалізації товару у документах первинного обліку.	-« « -
13.	Здійснити облік тарифів за виготовлення лікарських засобів.	-« « -
14.	Скласти товарний звіт та розрахувати суму реалізованої торгової націнки.	-« « -
15.	Організувати та контролювати ведення касових операцій, роботу з реєстраторами розрахункових операцій, облікових операцій в книзі обліку розрахункових операцій.	-« « -
16.	На підставі первинних документів заповнити касову книгу аптеки.	-« « -
17.	Промодельовати проведення безготівкових операцій та провести контроль їх здійснення в банківських документах.	-« « -
18.	Провести інвентаризацію товару та оформити відповідні документи, розрахувати природну втрату.	-« « -
19.	Розрахувати основну та додаткову заробітну плату працівників аптек.	-« « -
20.	Нарахувати суми за тимчасову непрацездатність, за роботу у святкові дні.	-« « -
21.	Провести розрахунки податку з доходів фізичних осіб та інших обов'язкових відрахувань від заробітної плати працівників аптек.	-« « -
22.	Скласти баланс аптеки.	-« « -
23.	Скласти звіт про фінансові результати діяльності аптеки.	-« « -
24.	Провести експрес-аналіз основних економічних показників діяльності аптеки.	-« « -

7. Індивідуальні завдання - не заплановано робочим навчальним планом на навчальний рік.

8. Методи навчання.

У процесі вивчення навчальної дисципліни «Виробнича практика з організації та економіки фармації» основними організаційними формами навчання є практичні заняття та самостійна робота. Застосовуються такі методи навчання:

- за типом пізнавальної діяльності: пояснювально-ілюстративний; аналітичний, синтетичний, індуктивний, дедуктивний;

- за основними етапами процесу: формування знань; застосування знань; узагальнення; закріплення; перевірка;

- за системним підходом: стимулювання та мотивація; контроль і самоконтроль.

- за джерелами знань: словесні – розповідь, бесіда; наочні – демонстрація, ілюстрація.

- за рівнем самостійної розумової діяльності: проблемний; частково-пошуковий; дослідницький

- за інтерактивністю: відпрацювання навичок, ситуаційні завдання, моделювання професійної діяльності, тестування.

9. Методи контролю:

- Види контролю (поточний і підсумковий)
- Форма підсумкового контролю відповідно до навчального плану: диференційований залік

10. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку засвоєння студентами навчального матеріалу. Поточний контроль включає перевірку теоретичної та практичної підготовки. Поточний контроль для студентів заочної форми навчання включає також виконання контрольної роботи.

Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність студенту виставляються оцінки за 4-ри бальною (національною) шкалою. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені програмою дисципліни. Студент має отримати оцінку з кожної теми для подальшої конвертації оцінок у бали за багатобальною (200-бальною) шкалою.

№ з.п.	Вид роботи	мак балів	Оцінка в балах	Методи контролю
1	Робота на занятті	5	А) 2,3,4,5 Б) 2,3,4,5	А) перевірка виконання практичних завдань, визначених програмою; Б) опитування
2	Самостійна робота	А) – Б) 5	А) зараховано/ не зараховано Б) 2,3,4,5	А) для денної форми навчання – перевірка виконання практичних завдань, винесених на самостійну роботу; Б) для заочної форми навчання – перевірка виконання контрольної роботи.

Самостійна робота студентів заочної форми навчання передбачена у формі виконання контрольної роботи. Вона оцінюється до початку навчально-екзаменаційної сесії.

Критерії оцінювання контрольної роботи

Оцінку «*відмінно*» заслуговує студент, у якого робота виконана правильно і самостійно, відбиває належний рівень знань, оформлена відповідно вимог, які висуваються для даного типу завдань.

Оцінку «*добре*» заслуговує студент, у якого робота виконана самостійно, містить несуттєві помилки, відбиває належний рівень знань; оформлена згідно з вимогами, які висуваються для даного типу завдань.

Оцінку «*задовільно*» заслуговує студент, у якого робота виконана, але містить помилки, відбиває недостатній рівень знань; оформлення роботи не в повній мірі відповідає вимогам, що висуваються для даного типу завдань.

Оцінку «*незадовільно*» одержує студент, у якого виконана робота не відповідає вимогам, які вказані вище як критерії для виставлення позитивної оцінки.

11. Форма підсумкового контролю успішності навчання - диференційований залік, що полягає в оцінці засвоєння студентом програмного матеріалу з навчальної дисципліни на підставі контролю теоретичної підготовки (тести з бази тестів ЄДКІ) на останньому занятті.

Критерії оцінювання

Оцінка за практику складається з суми балів за виконання студентом практичних навичок, які перевіряються безпосереднім керівником від бази практики та балів за підсумковий контроль, що виставляються при проведенні диференційованого заліку.

Регламент проведення диференційованого заліку і система розподілу балів:

відповіді на 80 тестових питань з бази тестів ЄДКІ (1 бал за правильну відповідь).

12. Схема нарахування та розподіл балів, які отримують студенти:

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність для допуску до диференційованого заліку становить 120 балів.

Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати студент за поточну навчальну діяльність для допуску до диференційованого заліку становить 72 бали.

Розрахунок кількості балів проводиться на підставі отриманих студентом оцінок за 4-ри бальною (національною) шкалою за практичні навички, набуті під час вивчення дисципліни, шляхом обчислення середнього арифметичного (СА), округленого до двох знаків після коми. Отримана величина конвертується у бали за багатобальною шкалою таким чином:

$$x = \frac{CA \times 120}{5}$$

Для зручності наведено таблицю перерахунку за 200-бальною шкалою:

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу для дисциплін, що завершуються диференційованим заліком

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	120	4.45	107	3.91	94	3.37	81
4.95	119	4.41	106	3.87	93	3.33	80
4.91	118	4.37	105	3.83	92	3.29	79
4.87	117	4.33	104	3.79	91	3.25	78
4.83	116	4.29	103	3.74	90	3.2	77
4.79	115	4.25	102	3.7	89	3.16	76
4.75	114	4.2	101	3.66	88	3.12	75
4.7	113	4.16	100	3.62	87	3.08	74
4.66	112	4.12	99	3.58	86	3.04	73
4.62	111	4.08	98	3.54	85	3	72
4.58	110	4.04	97	3.49	84	Менше 3	Недостатньо
4.54	109	3.99	96	3.45	83		
4.5	108	3.95	95	3.41	82		

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент при складанні диференційованого заліку становить 80.

Мінімальна кількість балів при складанні диференційованого заліку - не менше 50.

Оцінка з дисципліни, яка завершується диференційованим заліком визначається, як сума балів за поточну навчальну діяльність (не менше 72) та балів за виконання індивідуальних

тестових завдань з бази ліцензійного інтегрованого іспиту «Крок 2.Фармація» на останньому занятті (не менше 50).

Бали з дисципліни незалежно конвертуються як в шкалу ECTS, так і в 4-бальну (національну) шкалу. Бали шкали ECTS у 4-бальну шкалу не конвертуються і навпаки.

Бали студентів, які навчаються за однією спеціальністю, з урахуванням кількості балів, набраних з дисципліни ранжуються за шкалою ECTS таким чином:

Оцінка ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10 % студентів
B	Наступні 25 % студентів
C	Наступні 30 % студентів
D	Наступні 25 % студентів
E	Останні 10 % студентів

Ранжування з присвоєнням оцінок „А”, „В”, „С”, „D”, „Е” проводиться для студентів даного курсу, які навчаються за однією спеціальністю і успішно завершили вивчення дисципліни. Студенти, які одержали оцінки FX, F («2») не вносяться до списку студентів, що ранжуються. Студенти з оцінкою FX після перескладання автоматично отримують бал „Е”.

Бали з дисципліни для студентів, які успішно виконали програму, конвертуються у традиційну 4-ри бальну шкалу за абсолютними критеріями, які наведено нижче у таблиці:

Бали з дисципліни	Оцінка за 4-ри бальною шкалою
Від 170 до 200 балів	5
Від 140 до 169 балів	4
Від 139 балів до мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	3
Нижче мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	2

Оцінка ECTS у традиційну шкалу не конвертується, оскільки шкала ECTS та чотирибальна шкала незалежні.

Об’єктивність оцінювання навчальної діяльності студентів перевіряється статистичними методами (коефіцієнт кореляції між оцінкою ECTS та оцінкою за національною шкалою).

13. Методичне забезпечення.

- Робоча навчальна програма з дисципліни.
- Силабус дисципліни.
- Питання для самостійної роботи.
- Тести для контролю знань студентів.
- Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів.
- Ресурси мережі Інтернет, зокрема авторська он-лайн система неперервної фармацевтичної освіти AdFarm S.A., освітня платформа Misa, онлайн-сервіси Zoom і Google Forms.

- Довідкові і роздаткові матеріали.

- *Методичні матеріали для здобувачів вищої освіти:*

1. Методичні рекомендації до виробничої практики з організації та економіки фармації для студентів фармацевтичного факультету очної форми навчання. Львів, 2022. 36 с.

2. Методичні рекомендації до виробничої практики з організації та економіки фармації для студентів фармацевтичного факультету заочної форми навчання. Львів, 2022. 23 с.

3. Методичні рекомендації до виконання контрольної роботи з виробничої практики з фармацевтичного менеджменту та маркетингу для студентів фармацевтичного факультету заочної форми навчання. Львів, 2022. 13 с.

Перелік питань, що виносяться на підсумковий контроль

1. Порядок відкриття та організація діяльності аптек.
2. Застосування принципів фармацевтичної опіки в роботі аптек.
3. Матеріальна відповідальність в аптеках.
4. Основні положення санітарно–протиепідемічного режиму в аптеках.
5. Організація замовлення товару аптекою.
6. Правила приймання товару в аптеках. Організація вхідного контролю якості.
7. Основні принципи зберігання лікарських засобів і товарів аптечного асортименту.
8. Порядок отримання наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів з аптечного складу та організація їх зберігання в аптеці.
9. Національна служба здоров'я України.
10. Цифрова трансформація системи охорони здоров'я України. Електронна система охорони здоров'я (E-health).
11. Програма державних гарантій медичного обслуговування населення.
12. Визначення роздрібних цін на лікарські засоби. Особливості державного та ринкового підходів у ціноутворенні на лікарські засоби і товари аптечного асортименту.
13. Загальні правила виписування рецептів.
14. Електронний рецепт в системі eHealth.
15. Організація обліку в аптеках контрольованих лікарських засобів.
16. Порядок виписування і відпуску ліків на безоплатних та пільгових засадах.
17. Організація роботи аптеки з приймання рецептів на ліки індивідуального виготовлення.
18. Порядок відпуску ліків аптечного виготовлення. Доставка ліків додому.
19. Методика визначення вартості серійно виготовлених лікарських форм у аптеках
20. Організація і документальне оформлення лабораторно – фасувальних робіт.
21. Організація контролю якості лікарських засобів, виготовлених в умовах аптеки.
22. Документальне оформлення руху товарно-матеріальних цінностей аптеки.
23. Розрахунок ліміту залишку грошей у касі аптеки..
24. Документальне оформлення касових та розрахункових операцій в аптеці.
25. Визначення результатів інвентаризації товарно-матеріальних цінностей.
26. Особливості проведення інвентаризації контрольованих лікарських засобів.
27. Порядок встановлення посадових окладів працівників аптек.
28. Порядок надання відпусток та їх облік.
29. Оплата тимчасової непрацездатності працівників аптек.
30. Види утримань із заробітної плати та порядок їх розрахунку.
31. Податкова знижка у розрахунках з платниками податку з доходів фізичних осіб.
32. Облік доходів від реалізації товару.
33. Облік витрат аптеки за елементами та видами діяльності.
34. Відображення фінансових результатів у бухгалтерському обліку.
35. Характеристика систем оподаткування юридичних осіб в Україні.
36. Особливості оподаткування доходів фізичних осіб-підприємців при різних системах оподаткування.
37. Порівняльний аналіз темпів приросту показників балансу та звіту про фінансові результати.
38. Діагностика фінансової стійкості аптек.
39. Діагностика ліквідності, платоспроможності, прибутковості, динамізму діяльності аптек.
40. Оцінка конкурентоспроможності потенціалу аптеки.

14. Рекомендована література

Основна (Базова)

1. Методологія ціноутворення на лікарські засоби в системі охорони здоров'я: монографія / В.М.Назаркіна, А.С. Немченко, К.Л.Косяченко, М.М.Бабенко ; за ред. А.С.

Немченко. – Київ : «Фармацевт практик», 2022. – 288 с.

2. Організація та економіка фармації: навчально-методичний посібник / Н.М. Косяченко, В.П. Горкуша, В.В. Кобрин, Н.П. Завадська.- 2-е видання: К.: ВСВ “Медицина”, 2021.- 214 с. URL: <https://www.medpublish.com.ua/images/pdf/75402.pdf>

Допоміжна

1. Організація та економіка фармації. Ч. 1. Організація фармацевтичного забезпечення населення : нац. підруч. з для студ. вищ. навч. закл. / А.С. Немченко, В.М. Назаркіна, Г.Л. Панфілова та ін. ; за ред. А.С. Немченко [Електронний ресурс]. – Харків : НФаУ : Золоті сторінки, 2017. – 327 с. (ePub).

2. Організація та економіка фармації. Ч. 2. Системи обліку в фармації : нац. підруч. з для студ. вищ. навч. закл. / А.С. Немченко, В.М. Назаркіна, О.П. Гудзенко та ін. ; за ред. А.С. Немченко. – Харків : НФаУ : Золоті сторінки, 2016. – 416 с.

3. Організація та економіка фармації. Ч. 3. Основи економіки фармації : нац. підруч. для студентів фармац. ф-тів ВНЗ МОЗ України / А.С. Немченко, Г.Л. Панфілова, В.М. Назаркіна та ін. ; за ред. А.С. Немченко. – Харків : НФаУ : Золоті сторінки, 2017. – 272 с.

4. Основи економіки та системи обліку у фармації. Модуль 2: навч.-метод. посіб. для практ. занять студентів 4 курсу фармац. ф-тів спеціальності «Фармація» / уклад.: Н.І. Сінча, О.В. Литвиненко, Н.Я. Дондік, В.О. Демченко, Т.В. Кравченко. - Запоріжжя: ЗДМУ, 2018. – 201 с.

URL: <http://dspace.zsmu.edu.ua/bitstream/123456789/8367/1/%D0%9E%D0%95%D0%A4%20%D0%A4%D0%90%D0%A0%D0%9C%20%D0%9F%D0%9E%D0%A1%D0%86%D0%91%D0%9D%D0%98%D0%9A%20%20%D0%9C%D0%9E%D0%94%D0%A3%D0%9B%D0%AC%20.pdf>

5. Організація та економіка фармації. Модулі 2-3. Системи обліку й основи економіки у фармації: Навч. посіб. для підготовки до практичних занять / В.Ф. Москаленко, О.П. Яворовський, Я.В. Цехмістер та ін.; за ред. В.Ф. Москаленка.- К.: ВСВ “Медицина”, 2013. – 432 с. URL: https://www.medpublish.com.ua/images/pdf/71662_Moskalenko_Org%20i%20ekonom%20farm_Mod%202-3.pdf

6. Громовик Б.П., Терещук С.І., Чухрай І.Л. Організація та економіка фармації / За ред. проф. Б.П.Громовика та доц. С.І.Терещук. – Вінниця, Нова книга, 2009. – 816 с.

7. Практикум з організації та економіки фармації. Навч. посібник для студентів вищих навч.закл. /Б.П.Громовик, С.І.Терещук, О.Л.Гром, А.М.Новікевич, І.Л.Чухрай. – Вінниця:Нова книга, 2004. – 448 с.

8. Лебедь С.О. Історичні аспекти та сучасний стан фальсифікації лікарських засобів в Україні та світі: монографія; за науковою редакцією професора Б.П. Громовика. Рівне: Волин. обереги, 2018. 320 с.

9. Фармацевтична енциклопедія. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.pharmencyclopedia.com.ua>

10. Корольов М. В., Громовик Б. П. Важливість телефармації для надання якісної фармацевтичної допомоги населенню. Науково-технічний прогрес і оптимізація технологічних процесів створення лікарських препаратів: матеріали VII наук.-практ. конф. з міжнар. участю. Тернопіль: ТНМУ, 2020. С. 205-206.

11. Корольов М. В. Комплексне оцінювання і шляхи підвищення якості фармацевтичної допомоги нерівномірно розподіленому населенню (на прикладі Одеської області). Дис. ... к. фарм. н. за спец. 15.00.01 — технологія ліків, організація фармацевтичної справи та судова фармація. Національний університет охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика, Київ, 2021. 216 с. URL: https://www.nuozu.edu.ua/zagruzka2/DrAr/Dr_Korolov.pdf.

12. Євтушенко, О. М., Гриненко А. М. Світовий досвід застосування цифрових технологій у процесі надання фармацевтичної допомоги (фрагмент дослідження). Соціальна фармація в охороні здоров'я. 2022. Т. 8, № 4. С. 14-22. doi : 10.24959/sphhcj.22.273.

13. Гончар Є., Гура Л., Домбровська Л. Як держава закуповує ліки та медичні вироби. Економічна правда. 2022. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/02/25/682760/>

14. Глебова А. О., Кравченко В. В. Розвиток цифрових комунікацій в умовах діджиталізації економіки України: проблеми та можливості. Ефективна економіка. 2021. № 9. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/9_2021/82.pdf

15. Городецька І.Я., Чухрай І.Л. Стан організації відпуску ліків з аптеки: погляд фармацевтичних фахівців. Фармацевтичний часопис. 2021. № 3. С. 50-56. URL: <https://ojs.tdmu.edu.ua/index.php/pharm-chas/article/view/12433/11685>
16. Котвіцька А. А., Кубарева І. В., Бекетова М. С. Освітньо-наукові аспекти розвитку паліативної допомоги в Україні. Фармацевтичний часопис. 2021. № 3. С. 64–73. URL: <https://ojs.tdmu.edu.ua/index.php/pharm-chas/article/view/12389/11757>
17. Мандич О., Бабко Н., Лишенко М., Харчевнікова Л. Цифрова трансформація та новітні комунікації як платформа для стійкого розвитку бізнесу. Моделювання розвитку економічних систем. 2022, №4. С. 15-17. URL: <http://ev.fmm.kpi.ua/article/view/216367>
18. Маланчук Н.В., Демчук М.В., Грошовий Т.А. Дослідження асортименту антигіпертензивних лікарських засобів та аналіз їх економічної доступності за умов реалізації урядової програми «Доступні ліки». Фармацевтичний часопис. 2022. № 4. С. 26–34. URL: <https://ojs.tdmu.edu.ua/index.php/pharm-chas/article/view/13540/12755>
19. Олійник П.В., Чухрай І.Л., Олійник С.П. Фармацевтичне забезпечення населення в умовах воєнного стану: аналіз та перспективи. Фармацевтичний часопис. 2022. № 3. С. 41–47. URL: <https://ojs.tdmu.edu.ua/index.php/pharm-chas/article/view/13468/12610>
20. Власенко І.О., Давтян Л.Л. Стандарти належної аптечної практики як базис реалізації концепції фармацевтичної допомоги пацієнтам із цукровим діабетом. Фармацевтичний часопис, (1), 74–82. URL <https://ojs.tdmu.edu.ua/index.php/pharm-chas/article/view/13058/12226>
21. Сучасні аспекти фармацевтичної практики в Україні: колективна монографія / Б.П. Громовик, А.В. Горілик, І.Я. Городецька [та ін.]; за наук. ред. Б.П. Громовика. Львів: Ліга-Прес, 2014. 386 с.
22. Сучасні аспекти фармацевтичної практики в Україні: колективна монографія. Випуск 2; за ред. Б. П. Громовика. Львів: Ліга-Прес, 2017. 253 с.
23. Громовик Б.П., Прокіп С.Є. Інформаційне супроводження процесу фармакотерапії у паліативній та хоспісній медицині : монографія. Львів: Ліга-Прес, 2015. 96 с.
24. Левицька О.Є., Левицька О.Р., Громовик Б.П., Парамош О.В. Фармацевтична допомога в геріатрії: прикладні аспекти: монографія. Львів: Растр-7. 2014. 154 с.
25. Унгурян Л.М., Громовик Б.П. Фармацевтична практика: логістичні, інформаційні, нейроекономічні та соціальні аспекти: монографія. Львів: Простір-М.2016.155 с.

15. Інформаційні ресурси

1. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>.
 2. Нормативно-директивні документи МОЗ України. URL: <http://mozdocs.kiev.ua/>.
 3. Державний реєстр лікарських засобів України. URL: <http://www.drlz.com.ua/ibp/ddsite.nsf/all/shlist?opendocument>.
 4. Compendium online. URL: <https://compendium.com.ua/bad/>.
 5. Щотижневик «Аптека». URL: <https://www.apteka.ua/>.
 6. Пошукова база ліків. URL: <https://tabletki.ua/uk/>.
 7. Пошукова база ліків. URL: <http://likicontrol.com.ua/>.
 8. Електронна карта місць відпуску лікарських засобів за еРецептом. URL: https://edata.e-health.gov.ua/e-data/dashboard/pharmacy-map?fbclid=IwAR103ELhpaWhxUEB_QxIk7qFEzb-_3Ug1rc572H350LwBHtLNZok5vwSgTI
 9. Пошукова база закупівлі ліків. URL: <https://moz.gov.ua/zakupivli-likiv>
- Основна (базова)**
3. Лекційний матеріал.
 4. Косяченко Н.М., Горкуша В.П., Кобрин В.В., Завадська Н.П. Організація та економіка фармації: навчально-методичний посібник. 2-е видання: К.: ВСВ “Медицина”, 2021. 214 с. URL: <https://www.medpublish.com.ua/images/pdf/75402.pdf>.
 5. Назаркіна В.М., Немченко А.С., Косяченко К.Л., Бабенко М.М. Методологія ціноутворення на лікарські засоби в системі охорони здоров'я: монографія; за ред. А.С. Немченко. Київ : «Фармацевт практик», 2022. 288 с.

Допоміжна

1. Власенко І.О., Давтян Л.Л. Стандарти належної аптечної практики як базис реалізації концепції фармацевтичної допомоги пацієнтам із цукровим діабетом. Фармацевтичний часопис, (1), 74–82. URL <https://ojs.tdmu.edu.ua/index.php/pharm-chas/article/view/13058/12226>
2. Глебова А. О., Кравченко В. В. Розвиток цифрових комунікацій в умовах діджиталізації економіки України: проблеми та можливості. Ефективна економіка. 2021. № 9. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/9_2021/82.pdf
3. Гончар Є., Гура Л., Домбровська Л. Як держава закупає ліки та медичні вироби. Економічна правда. 2022. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/02/25/682760/>
4. Городецька І.Я., Чухрай І.Л. Стан організації відпуску ліків з аптеки: погляд фармацевтичних фахівців. Фармацевтичний часопис. 2021. № 3. С. 50-56. URL: <https://ojs.tdmu.edu.ua/index.php/pharm-chas/article/view/12433/11685>
5. Громовик Б.П., Прокіп С.Є. Інформаційне супроводження процесу фармакотерапії у паліативній та хоспісній медицині : монографія. Львів: Ліга-Прес, 2015. 96 с.
6. Громовик Б.П., Терещук С.І., Чухрай І.Л. Організація та економіка фармації / За ред. проф. Б.П.Громовика та доц. С.І.Терещук. Вінниця, Нова книга, 2009. 816 с.
7. Євтушенко, О. М., Гриненко А. М. Світовий досвід застосування цифрових технологій у процесі надання фармацевтичної допомоги (фрагмент дослідження). Соціальна фармація в охороні здоров'я. 2022. Т. 8, № 4. С. 14-22. doi : 10.24959/sphhcj.22.273.
8. Корольов М. В., Громовик Б. П. Важливість телефармації для надання якісної фармацевтичної допомоги населенню. Науково-технічний прогрес і оптимізація технологічних процесів створення лікарських препаратів: матеріали VII наук.-практ. конф. з міжнар. участю. Тернопіль: ТНМУ, 2020. С. 205-206.
9. Корольов М. В. Комплексне оцінювання і шляхи підвищення якості фармацевтичної допомоги нерівномірно розподіленому населенню (на прикладі Одеської області). дис. ... к. фарм. н. за спец. 15.00.01 — технологія ліків, організація фармацевтичної справи та судова фармація. Національний університет охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика, Київ, 2021. 216 с. URL: https://www.nuozu.edu.ua/zagruzka2/DrAr/Dr_Korolov.pdf
10. Котвіцька А. А., Кубарева І. В., Бекетова М. С. Освітньо-наукові аспекти розвитку паліативної допомоги в Україні. Фармацевтичний часопис. 2021. № 3. С. 64–73. <https://ojs.tdmu.edu.ua/index.php/pharm-chas/article/view/12389/11757>
11. Лебедь С.О. Історичні аспекти та сучасний стан фальсифікації лікарських засобів в Україні та світі: монографія; за науковою редакцією професора Б.П. Громовика. Рівне: Волин. обереги, 2018. 320 с.
12. Левицька О.Є., Левицька О.Р., Громовик Б.П., Парамош О.В. Фармацевтична допомога в геріатрії: прикладні аспекти: монографія. Львів: Растр-7. 2014. 154 с.
13. Маланчук Н.В., Демчук М.В., Грошовий Т.А. Дослідження асортименту антигіпертензивних лікарських засобів та аналіз їх економічної доступності за умов реалізації урядової програми «Доступні ліки». Фармацевтичний часопис. 2022. № 4. С. 26–34. URL: <https://ojs.tdmu.edu.ua/index.php/pharm-chas/article/view/13540/12755>
14. Мандич О., Бабко Н., Лищенко М., Харчевнікова Л. Цифрова трансформація та новітні комунікації як платформа для стійкого розвитку бізнесу. Моделювання розвитку економічних систем. 2022, №4. С. 15-17. URL: <http://ev.fmm.kpi.ua/article/view/216367>
15. Олійник П.В., Чухрай І.Л., Олійник С.П. Фармацевтичне забезпечення населення в умовах воєнного стану: аналіз та перспективи. Фармацевтичний часопис. 2022. № 3. С. 41–47. URL: <https://ojs.tdmu.edu.ua/index.php/pharm-chas/article/view/13468/12610>
16. Організація та економіка фармації. Модулі 2-3. Системи обліку й основи економіки у фармації: Навч. посіб. для підготовки до практичних занять / В.Ф. Москаленко, О.П. Яворовський, Я.В. Цехмістер та ін.; за ред. В.Ф. Москаленка. К.: ВСВ “Медицина”, 2013. 432 с. URL: https://www.medpublish.com.ua/images/pdf/71662_Moskalenko_Org%20i%20ekonom%20farm_Mod%202-3.pdf
17. Організація та економіка фармації. Ч. 1. Організація фармацевтичного забезпечення населення : нац. підруч. з для студ. вищ. навч. закл. / А.С. Немченко, В.М. Назаркіна, Г.Л. Панфілова та ін. ; за ред. А.С. Немченко [Електронний ресурс]. Харків : НФаУ : Золоті сторінки, 2017. 327 с.
18. Організація та економіка фармації. Ч. 2. Системи обліку в фармації : нац. підруч.

з для студ. вищ. навч. закл. / А.С. Немченко, В.М. Назаркіна, О.П. Гудзенко та ін. ; за ред. А.С. Немченко. Харків : НФаУ : Золоті сторінки, 2016. 416 с.

19. Організація та економіка фармації. Ч. 3. Основи економіки фармації : нац. підруч. для студентів фармац. ф-тів ВНЗ МОЗ України / А.С. Немченко, Г.Л. Панфілова, В.М. Назаркіна та ін. ; за ред. А.С. Немченко. Харків : НФаУ : Золоті сторінки, 2017. 272 с.

20. Основи економіки та системи обліку у фармації. Модуль 2: навч.-метод. посіб. для практ. занять студентів 4 курсу фармац. ф-тів спеціальності «Фармація» / уклад.: Н.І. Сінча, О.В. Литвиненко, Н.Я. Дондік, В.О. Демченко, Т.В. Кравченко. Запоріжжя: ЗДМУ, 2018. 201 с.

URL: <http://dSPACE.zsmu.edu.ua/bitstream/123456789/8367/1/%D0%9E%D0%95%D0%A4%20%D0%A4%D0%90%D0%A0%D0%9C%20%D0%9F%D0%9E%D0%A1%D0%86%D0%91%D0%9D%D0%98%D0%9A%20%20%D0%9C%D0%9E%D0%94%D0%A3%D0%9B%D0%AC%20.pdf>

21. Практикум з організації та економіки фармації. Навч. посібник для студентів вищих навч.закл. / Б.П.Громовик, С.І.Терещук, О.Л.Гром, А.М.Новікевич, І.Л.Чухрай. – Вінниця:Нова книга, 2004. 448 с.

22. Сучасні аспекти фармацевтичної практики в Україні: колективна монографія / Б.П. Громовик, А.В. Горілик, І.Я. Городецька [та ін.]; за наук. ред. Б.П. Громовика. Львів: Ліга-Прес, 2014.386 с.

23. Сучасні аспекти фармацевтичної практики в Україні: колективна монографія. Випуск 2; за ред. Б. П. Громовика. Львів: Ліга-Прес, 2017. 253 с.

24. Унгурян Л.М., Громовик Б.П. Фармацевтична практика: логістичні, інформаційні, нейроекономічні та соціальні аспекти: монографія. Львів: Простір-М.2016.155 с.

25. Фармацевтична енциклопедія. URL: <https://www.pharmencyclopedia.com.ua>

15. Інформаційні ресурси

1. Державний реєстр лікарських засобів України. URL: <http://www.drlz.com.ua/ibp/ddsitesite.nsf/all/shlist?opendocument>.

2. Електронна карта місць відпуску лікарських засобів за еРецептом. URL: https://edata.e-health.gov.ua/e-data/dashboard/pharmacy-map?fbclid=IwAR103ELhpaWhxUEB_QxIk7qFEzb-_3Ug1rc572H350LwBHtLNZok5vwSgTI

3. Електронний довідник «Компендіум – лікарські препарати». URL: <https://compendium.com.ua/bad/>.

4. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>.

5. Нормативно-директивні документи МОЗ України. URL: <http://mozdocs.kiev.ua/>.

6. Пошукова база Cochrane Library. URL: Cochrane Library <https://www.cochrane.org/>

7. Пошукова база Medline. URL: National Library of Medicine <https://www.nlm.nih.gov/bsd/medline.html>.

8. Пошукова база Medscape. URL: Medscape <https://www.medscape.com/pharmacists>.

9. Пошукова база закупівлі ліків. URL: <https://moz.gov.ua/zakupivli-likiv>

10. Пошукова база ліків. URL: <http://likicontrol.com.ua/>.

11. Пошукова база ліків. URL: <https://tabletki.ua/uk/>.

12. Робота з електронними рецептами URL: https://ehealth.eleks.com/web/ehealth/internal/help/Content/Topics/Pharmacy_flow/Working_with_prescriptions/Working_with_prescriptions_pharm.htm

13. Щотижневик «Аптека». URL: <https://www.apteka.ua/>.